

VIDES DAUDZVEIDĪBA UN ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

Projekts Nr.4

Projekta vadītājs – prof. Raimonds Ernšteins

Vides un ilgtspējīgas attīstības pārvaldības grupa
Vides zinātnes nodaļa, ĢZZF,
Latvijas Universitāte

2015.11.20.

VPP projekts SUSTINNO

SATURS

1. Projekta pētnieciskās nostādnes:
vērtības-rīcības-slodzes ietvars
2. Pirmā posma produkti/nodevumi
3. Pētījumu pamattēmas un izstrādnēs
 - 3.1 Attīstības pārvaldība:
ilgtspējības un integratīvās pieejas pētījumi
 - 3.2 Vides pārvaldība:
vides nozares tematiskās plānošanas pilotpētījums
 - 3.3. Starpnozaru pārvaldība (citi pilotpētījumi)
4. Kopsavilkums un turpmākie pētījumi

PROJEKTA KOMANDA

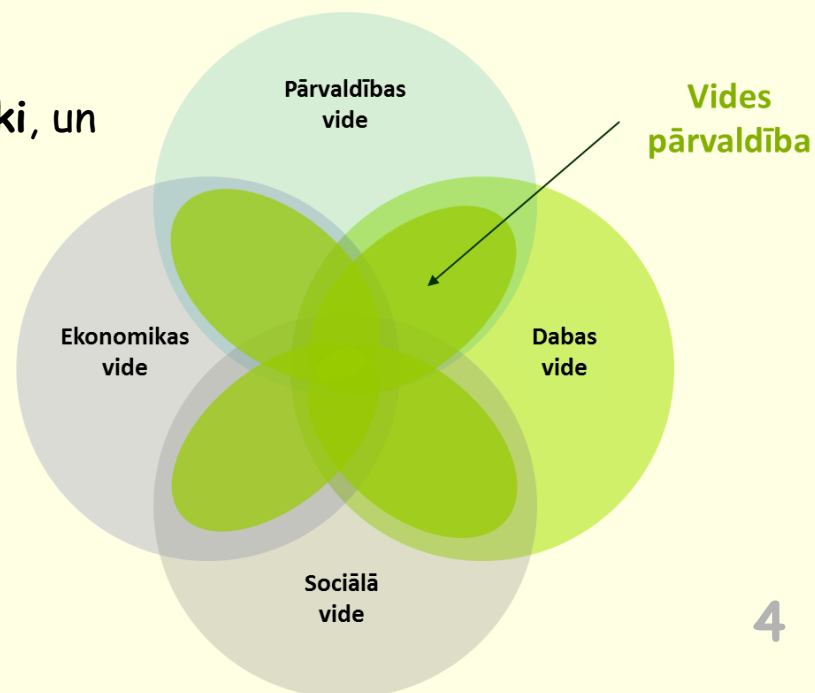
Starpdisciplināri specializētu pētnieku (ar dažādu zinātnisko kvalifikāciju un praksi) multidisciplināra komanda:

Pētnieki	Tēmas
1. Prof., Dr.h.paed. Raimonds Ernšteins	Integratīvā starpnozaru tematiskā pārvaldība : vides pārvaldība un komunikācija, piekrastes integrēta pārvaldība, integratīvās pārvaldības metodoloģijas attīstība
2. As.prof., Dr.ing. Ivars Kudreņickis	Integratīvā starpnozaru tematiskā pārvaldība - enerģētika / atjaunojamo resursu pārvaldība, klimata pārmaiņu pārvaldība, attīstības plānošana
3. Dr.geogr. Jānis Kauliņš	Ilgspējīgas un integratīvās pieejas attīstības pārvaldība/ plānošana
4. Dr.chem. Ilga Zilniece	Integratīvā starpnozaru tematiskā pārvaldība - vides (piekrastes, pašvaldības) pārvaldība / vadība
5. Dr.geogr. Jānis Brizga	Ilgspējīgas patēriņš un ražošana, pārvaldības ietvars, indikatoru sistēmas
<u>Doktoranti:</u>	
6. Mg.sc.env. Anita Lontone-Ieviņa	Integratīvā starpnozaru tematiskā pārvaldība - pašvaldību / piekrastes pārvaldība, ainavu plānošana
7. Mg.sc.env. Sintija Graudiņa-Bombiza	Adaptīvā / horizontāla pārvaldība, sabiedrības / mērķgrupu līdzdalība, videi draudzīga rīcība
8. Mg.sc.env. Līga Zvirbule	Integratīvā starpnozaru tematiskā pārvaldība - Vides / reģionālā pārvalde / vadības sadarbība
9. Mg.sc.env. Andris Ķepals	Piekrastes vides pārvaldība un vides komunikācija
10. Mg.sc.env. Valdis Antons	Videi draudzīga rīcība
<u>Maģistranti:</u>	
11. Bc.soc. Krista Ošniece	Vides komunikācijas pārvaldība

PROJEKTA PIRMĀ POSMA PLĀNOJUMS: ĀRĒJIE SĀKOTNĒJIE NOSACĪJUMI

❖ Projektā sākotnējie plānotie uzdevumi tika pārplānoti, ievērojot visas nepieciešamās korekcijas, kuras noteica:

- ❖ pirmajā pētījuma gadā atvēlētais saīsinātais darba periods,
- ❖ par 50% saīsinātais projekta kopfinansējums un
- ❖ par 16% saīsinātais pirmā posma finansējums,
- ❖ atbilstoši, no projekta 6 pētījuma uzdevumiem izslēgtā pētījumu tematika, konkrēti:
 - **dabas vides,**
 - **kultūrvides un**
 - **sociāl-ekonomiskās vides tematiskie bloki, un**
- ❖ minēto tematisko bloku mījsakarību analīzes iespējas, kā arī
- ❖ attiecīgo zinātnes nozaru speciālistu iztrūkums pētnieku pastāvīgajā komandā.

1. PROJEKTA PĒTNIECISKĀS NOSTĀDNES: vērtības-rīcības-slodzes ietvars

PROJEKTA MĒRĶIS

- ✚ Pētīt kompleksu **socio-ekoloģisko sistēmu** vides un ilgtspējīgas attīstības pārvaldību Latvijā, novērtējot sabiedrības **vērtību-rīcību-slodžu izmaiņu parametrus un faktorus** vides saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas, un sabiedrības **daudzdimensionālās tematiskās un vispārīgās attīstības pārvaldības** satura un procesu ietekmju ietvarā, sākot no vietējās pārvaldības.

PROJEKTA UZDEVUMI

1. Ilgtspējīgas attīstības pārvaldība un indikatoru sistēmas.

Attīstīt integratīvā novērtējuma un integratīvā ilgtspējības novērtējuma **metodoloģiju** projekta plānoto disciplināro un integratīvo ilgtspējīgas attīstības pārvaldības pētījumu nodrošināšanai Latvijā, un pētīt sabiedrības ilgtspējīgas attīstības pārvaldības procesus (t.sk. īpaši **plānošanas procesus**) un to uzraudzības indikatorus **vietējā pārvaldības līmenī**, un to vertikālās projekcijas/izstrādnes, lai izstrādātu vides un sabiedrības mijiedarbību sistēmas pārvaldības modeļus (un scenārijus), kā arī **rīcībpolitiku vadlīnijas zinātniski pamatotai attīstības plānošanai un pārvaldei izvēlētajās modeļteritorijās** un valstī kopumā, iespējami sekmējot izstrādāto projekta rezultātu aprobāciju.

2. Ilgtspējīga rīcība no mājsaimniecības līdz nacionālajam līmenim.

Attīstīt metodoloģiju un izzināt dažādu Latvijas sabiedrības grupu **vides vērtības, rīcības un to slodzes vidē**, un ietekmi uz ilgtspējīgas attīstības sociāli-ekonomisko pamatnosacījumu attīstību, lai izstrādātu **modeļus un rekomendācijas sabiedrības ilgtspējības rīcību attīstības iespējām Latvijā** no individuālā/mājsaimniecību un vietējo kopienu/novadu pārvaldes līmeņa uz valsts līmeni;

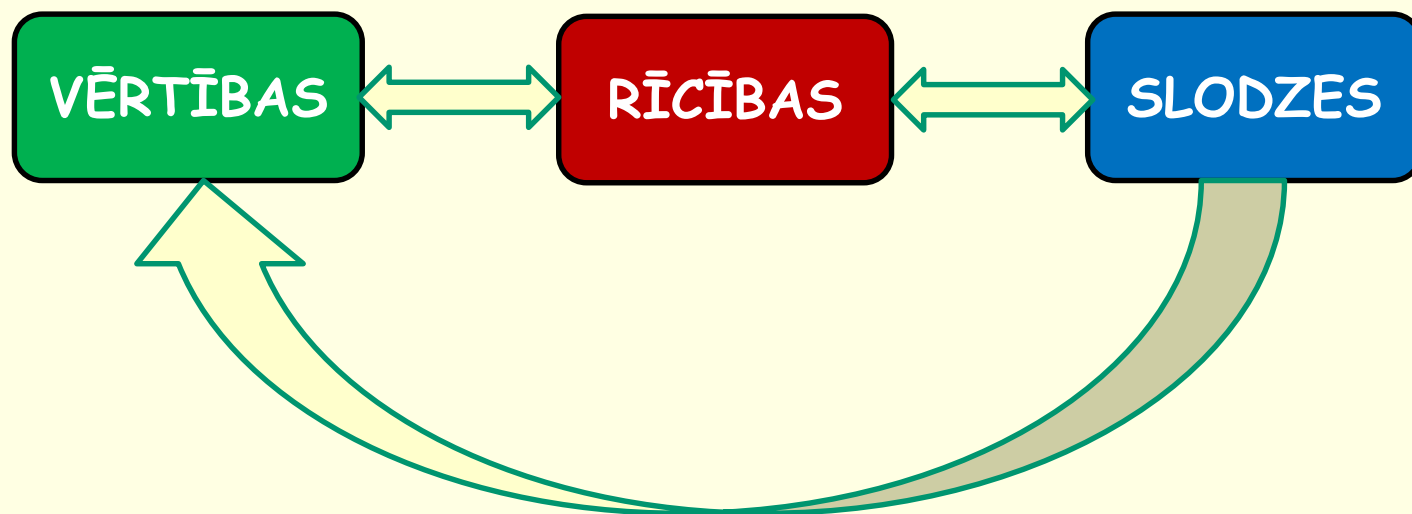
3. Vietējās modeļteritorijas un multitematiskie pārvaldības pētījumi.

Izvēlētās konkrētās modeļteritorijās izpētīt ilgtspējīgas attīstības dimensiju mīļšakarību struktūru un procesus daudznozaru tematiskās attīstības situāciju kontekstā (t.sk. **iepriekšējo uzdevumu un to mijiedarbību integrācijas izpildes skatījumā**), veicot sadarbības pētījumu pieejā balstītus **integrētos situācijas analīzes pētījumus**, iekļaujot galvenās mērķgrupas dažādos Latvijas novados .

VPP SUSTINNO: PROJEKTA NR.4. PAMATA UZSTĀDĪJUMS - I

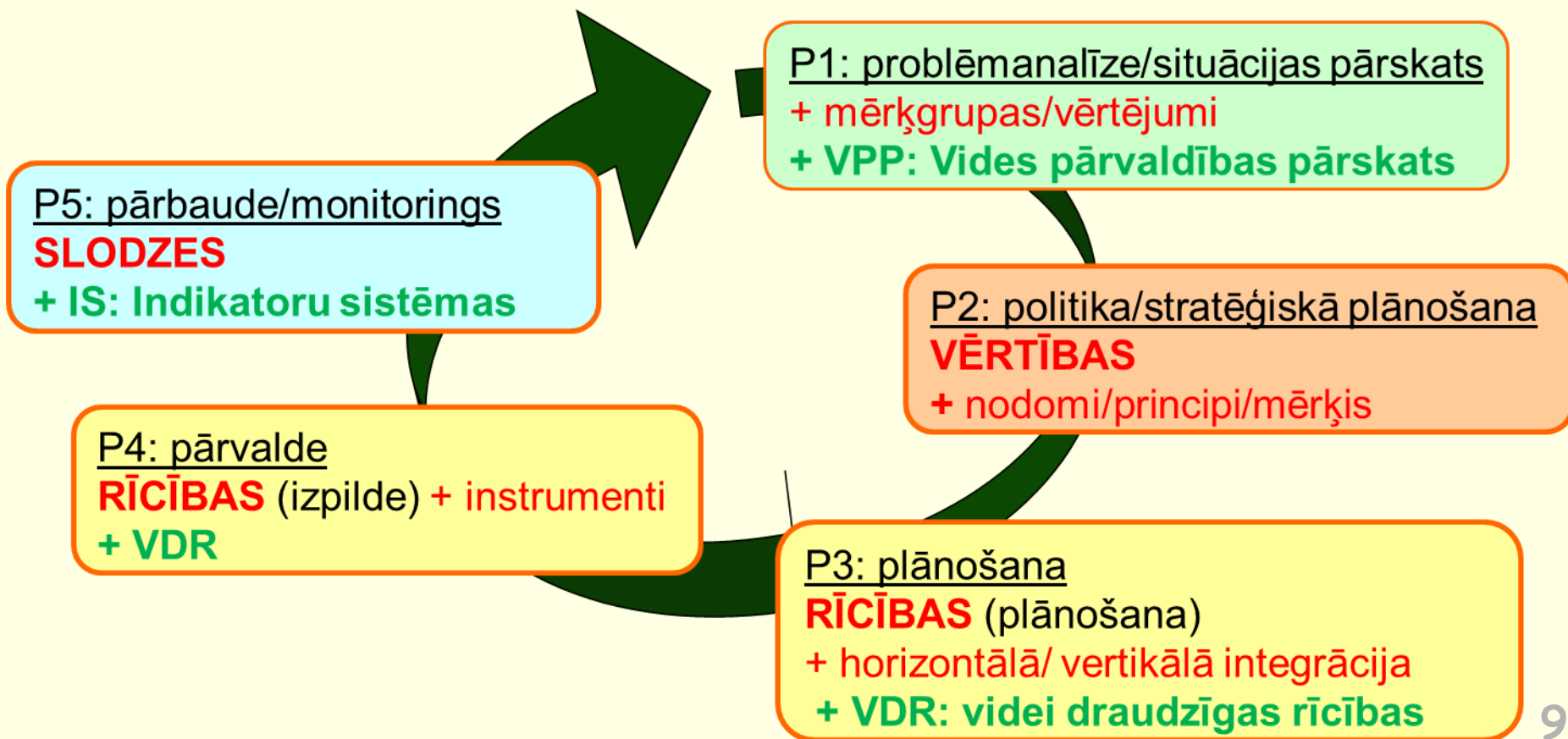
Ministru kabineta 2014.gada 7.oktobra rīkojums Nr.559
„Par papildu valsts pētījumu programmām”:

***3.3.7. sabiedrības vērtību, rīcību un apkārtējās vides
slodžu mijiedarbības analīze***

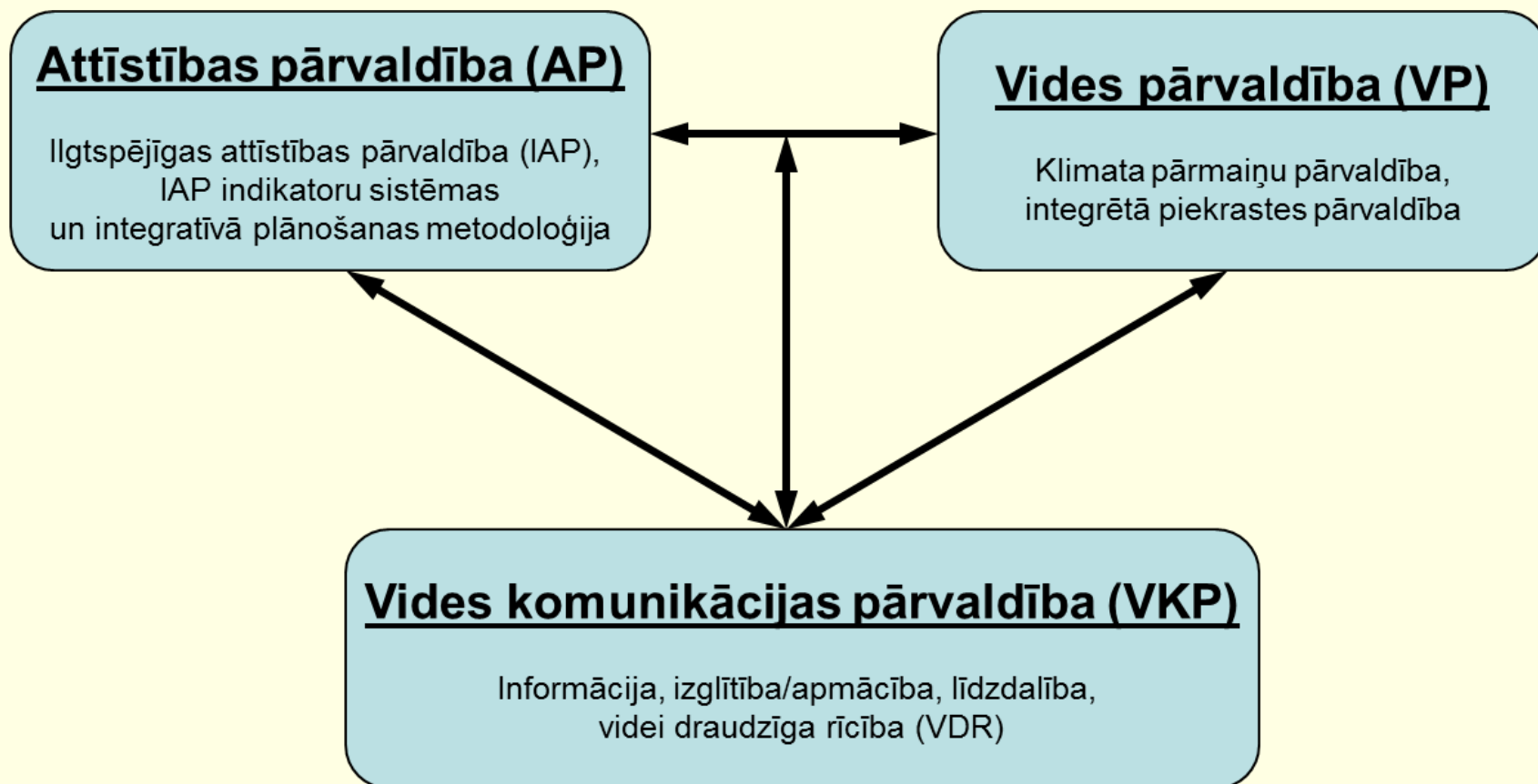

VPP SUSTINNO: PROJEKTA NR.4. PAMATA UZSTĀDĪJUMS - II

Pārvaldības cikla pieeja (5P), identificējot **vērtību**, **rīcību** un **slodžu** komponentes un to mījsakarību cikla posmu pēctecīgā izziņā un kopējā pārvaldībā:

GALVENĀS PROBLĒMU TĒMAS UN TO MIJSAKARĪBAS

2014 - DOKUMENTU STUDIJAS UN INTEGRATĪVIE SITUĀCIJU ANALĪZES PĒTĪJUMI – I

Lai panāktu projekta uzstādījumos dotos zinātniskos un praktiskos rezultātus, tika uzsākta virkne **savstarpēji papildinošu pētījumu** (t.sk. pilotpētījumi), kurus plānots turpināt nākamajos projekta realizācijas posmos - pētījumos izmantotās pētnieciskās metodes:

1. Dokumentu studijas

- 1.1. Vispārējo attīstības pārvaldības (AP), īpaši **ilgtspējīgas attīstības pārvaldības** (IAP) dokumentu pētījumi
- 1.2. Nozariskā / tematiskā / sektororientēta attīstības pārvaldība

2. Integratīvais situāciju analīzes pētījums (*case study research*)-

komplementāru pētniecisko metožu kopums, parasti ietverot intervijas un anketēšanu, novērojuma pētījumus un dokumentu analīzi utml.

2014 - DOKUMENTU STUDIJAS UN INTEGRATĪVIE SITUĀCIJU ANALĪZES PĒTĪJUMI – II

2.1. Attīstības pārvaldība

2.1.1. Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības pārvaldības pētījums:
ilgtspējīgas attīstības stratēģijas

2.1.2. Saulkrastu novada ilgtspējīgas attīstības pārvaldības pētījums (1.
posms) : **indikatoru sistēmas.**

2.2. Vides pārvaldība

2.2.1. Pašvaldības vides pārvaldības pilotpētījums (Valmieras pilsēta)

(2.2.2. Citu modeļteritoriju pētījumi 2016)

2.3. Tematiskie/nozaru pilotpētījumi

2.3.1. Klimata pārmaiņu adaptācijas pārvaldība (Salacgrīvas novads)

2.3.2 Multi-tematiska pieeja (1.posms): **piekrastes pārvaldība un videi
draudzīga rīcība** (Salacgrīvas novads)

2.3.3. Vides komunikācijas pārvaldība (Ventspils pilsēta)

2. PIRMĀ POSMA PRODUKTI UN NODEVUMI

PIRMĀ POSMA ZINĀTNISKO REZULTĀTU IZSTRĀDNES

IZM prasībām atbilstošie pirmā posma rezultāti tika īstenoti pilnībā:

- ❖ **Piecas** zinātnisko rakstu publikācijas (dažādas datu bāzes);
- ❖ Pabeigts un LU Vides zinātnes promocijas padomē aizstāvēts pirmais projektā plānotais **promocijas darbs** -
Dr.geogr. Jānis Kauliņš „Ilgtermiņīgas attīstības pārvaldības indikatori un indikatoru sistēmas”;
- ❖ Uzsākti **četri maģistra darbi** vides zinātnē; realizētas pirmās priekšizstāvēšanas;
- ❖ Sagatavoti **pieci** analītiskie ziņojumi,
- ❖ Sagatavoti **15 referāti starptautiskās un LU ikgadējās zinātniskajās konferencēs** (tēzes **septiņiem referātiem**);
- ❖ Novadītas **sešas publiskās lekcijas** / diskusijas, lai popularizētu projekta īstenošanas procesu un rezultātus;
- ❖ Izstrādāti **pieci politikas iniciatīvu ziņojumi** (divi pašvaldības politikas/plānošanas dokumenti ir **pieņemti**)

ZIŅOJUMI RĪCĪBPOLITIKAS VEIDOTĀJIEM: pašvaldību pārvaldes līmenis

- ❖ Attīstības pārvaldība un stratēģiskā plānošana pašvaldībā. Priekšlikumi Salacgrīvas novada **Ilgospējīgas attīstības stratēģijas** izstrādes procesam un saturam, **integrējot ilgtspējības konceptu**:
 - Telpiskās attīstības perspektīvas un metodiski norādījumi teritorijas plānošanai.
 - Stratēģijas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas sadaļa.
 - Atzinums par Salacgrīvas novada plānošanas dokumentiem.
- ❖ Pašvaldības Vides pārvaldības (sektora) plānošanas sistēmas attīstības priekšlikums, t.sk. :
 - Pašvaldības Vides pārvaldības (nozares) plānošanas sistēmas attīstība - I. Priekšlikums Valmieras Vides pārvaldības (nozares) attīstībai un integrācijai obligātajos attīstības plānošanas dokumentos (IAS un AP).
 - Pašvaldības Vides pārvaldības (nozares) plānošanas sistēmas attīstība - II. Valmieras Vides Deklarācijas.

VALMIERAS VIDES DEKLARĀCIJA

Šobrīd Valmieras vides deklarāciju ir parakstījuši

- 310 iedzīvotāji, t.sk. pilsētas Domes vadība/speciālisti,
 - AS «Valmieras stikla šķiedra»,
 - SIA «Valpro»,
 - SIA «ZAAO»
 - arī 4 Valmieras pilsētas kapitālsabiedrības,
- kā arī valsts institūcijas:
- Dabas aizsardzības pārvalde,
 - Valmieras Reģionālā vides pārvalde.

Valmierā, 2015.gada 29.janvārī

VALMIERAS PILSĒTAS VIDES DEKLARĀCIJA

Valmieras pilsētas vides deklarācija apliecina Valmieru kā zaļu pilsētu, kur rūpējas par tīru un sakārtotu pilsētvidi, dabas vērtību saglabāšanu un ietekmes uz apkārtējo vidi mazināšanu, popularizē dabai un cilvēkam draudzīgu dzīvesveidu un kopumā veicina pilsētas ilgtspējīgu attīstību, līdzsvarojot ekonomiskās, sociālās, kultūras un dabas vides intereses.

Deklarācija ir atbildības uzņemšanās par vides saglabāšanu un veidošanu Valmieras pilsētā šodien un nākamajām paaudzēm.

Valmieras pilsētas pašvaldība nodrošinās labu vides pārvaldības praksi un, apstiprinot Valmieras pilsētas vides deklarāciju, apņemas:

NODROŠINĀT DABAS DAUDZVEIDĪBU UN MAZINĀT IETEKMI UZ VIDI

1. Nodrošināt dabas vērtību un īpaši aizsargājamo dabas objektu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un veicināt izpratni par to sniegto ekosistēmu pakalpojumu potenciālu;
2. Mazināt mehānisko transportlīdzekļu emisijas, veicinot videi draudzīgu transportlīdzekļu izmantošanu un pārvietošanos ar nemotorizētajiem transporta līdzekļiem, īpaši velosipēdiem, nodrošinot un attīstot tam piemērotu infrastruktūru;
3. Turpināt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinošu projektu realizēšanu;
4. Pakāpeniski pāriet uz atjaunojamās enerģijas ražošanu un izmantošanu siltumapgādē;
5. Izskaut sadzīves atkritumu nonākšanu dabas teritorijās, veicināt sadzīves atkritumu apjoma samazināšanu, šķirošanu un nodošanu atbilstošajai pārstrādei;
6. Sekmēt kvalitatīvu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību, nodrošinot labu dzeramā ūdens kvalitāti, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu;

VEICINĀT SABIEDRĪBAS VIDES APZIŅU UN VIDEI DRAUDZĪGU RĪCĪBU

7. Izstrādāt un ieviest vides komunikācijas programmu, integrējot vides informāciju, izglītību, līdzdalību un videi draudzīgu rīcību visos pašvaldības darbības virzienos, vides attīstības projektos;
8. Izmantojot pašvaldības iespējas, sadarbībā ar visām interešu grupām informēt, izglītēt un iesaistīt sabiedrību vides aizsardzības jautājumu risināšanā, kampaņās, vides sakopšanas un vides izglītības akcijās;
9. Sekmēt vides izglītību Valmieras pilsētas pašvaldības izglītības iestādēs;
10. Veicināt iedzīvotāju, katras māsaimniecības un visas sabiedrības vides apziņu un rīcību, aicinot domāt, rīkoties videi draudzīgi, nodrošināt un sekmēt videi draudzīgu rīcību ikdienā mājās, skolā, darbavietās un publiskajā telpā;

NODROŠINĀT PILSĒTAS ILGTSPĒJĪGU ATTĪSTĪBU

11. Izstrādāt un ieviest vides pārvaldības sistēmu, integrējot un attīstot zaļās pilsētas pieeju pašvaldības plānošanas dokumentos un ikdienas darbā;
12. Nodrošināt ilgtspējīgas un veselīgas pilsētvides uzturēšanu un attīstību, tiecoties uz zaļās infrastruktūras un universālā dizaina principu iekļaušanu pilsētvidē;
13. Atbalstīt inovatīvas un videi draudzīgas uzņēmējdarbības un tehnoloģiju attīstību pilsētā, tostarp ekotehnoloģiju risinājumus;
14. Popularizēt videi draudzīgu tūrisma un veicināt ekotūrisma pakalpojumu attīstību.

Valmieras pilsētas pašvaldība apņemas veidot un veicināt interešu grupu sadarbību vides jomā pilsētā, apkārtējos novados, reģionā, valsts un starptautiskā mērogā.

PROJEKTA ĪSTENOŠANAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI: KOPSAVILKUMS PĒC MKN597 2.PIELIKUMA 1.SADAĻAS PRASĪBĀM

Rezultatīvais rādītājs	Kopā plānots 2014.-2017.	Plānots/sasniegts 2014. g
Zinātniskie rezultatīvie rādītāji		
1. Zinātniskās publikāciju:		
Orģinālo zinātnisko rakstu (SCOPUS (SNIP>1) skaits	12	0/0
Orģinālo zinātnisko rakstu ERIH (A un B) datubāzē iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos skaits;	6	5/5
recenzētu zinātnisku monogrāfiju skaits.	1	0/0
2. Programmas ietvaros aizstāvēto:		
1. Promocijas darbu skaits,	3	1/1
2. Maģistra darbu skaits.	9	0/0
3. Analītiskie pārskati	26	4/4
4. Konferenču referāti	44	15/19
Programmas popularizēšanas rezultatīvie rādītāji		
1. Programmas gaitas un rezultātu popularizēšanas interaktīvie pasākumi, kuru mērķu grupās iekļauti arī izglītojamie, skaits:		
Publiskas lekcijas/diskusijas	44	6/10
2. Rīcībpolitikas ziņojumi	13	5/7

VPP SUSTINNO: HORIZONTALIE UZDEVUMI

1. Attīstīt **starpdisciplināras** zinātnieku grupas ... -
izveidota starpdisciplinārā pieredzē balstīta multidisciplināra grupa
2. Attīstīt zinātnisko **grupu sadarbību** ar atbilstošo nozaru partneriem
nozares kapacitātes veidošanai, sagatavojot nepieciešamos speciālistus un
veicot atbilstīgus zinātniskos pētījumus -
notiek sadarbība un partneru iesaiste studiju procesā un pētījumu plānošanā
3. Iesaistīties izglītības procesā un nodrošināt prakses un darba iespējas
studentiem un izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, attīstot
starpdisciplināru maģistrantūras un doktorantūras programmu -
tiek papildus izstrādāts inovatīvs vides pārvaldības modulis/specializācija
maģistru studiju programmā
4. Iesaistīties starptautiskos pētniecības un **sadarbības projektu konsorcijs**,
veidot sadarbības projektus ... "Apvārsnis 2020" ietvaros ... -
līdzdalība 2 konsorcijs A2020 un 2 konsorcijs Interreg projektiem: visi 4
projektu pieteikumi sagatavoti un iesniegti

3. PĒTĪJUMU PAMATTĒMAS UN IZSTRĀDNES

1. Attīstības pārvaldības pētījumi
2. Vides pārvaldības pilotpētījums
3. Citi tematiskie/nozaru pilotpētījumi

3.1. ATTĪSTĪBAS PĀRVALDĪBA: ILGTSPĒJĪBAS UN INTEGRATĪVĀS PIEEJAS

3.1.1. Stratēģiskās pārvaldības/plānošanas integratīvitate

3.1.2. Plānošanas dokumentu īstenošanas novērtēšanas un
uzraudzības sistēma

3.1.1. Stratēģiskās pārvaldības/plānošanas integrativitāte

- Dokumentu analīzes analītiskais pētījums pilotteritorijās: ilgtspējīgas attīstības stratēģiju analīze
- Salacgrīvas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes pētījums un rīcībpolitikas ziņojums

INTEGRĒTĀS PLĀNOŠANAS PARADIGMA: PAMATELEMENTI

- ❖ Divdimensionāla iekšējā horizontālā integrācija:
 - starp ilgtspējības dimensijām,
 - starp identificētajām attīstības problēmām.
- ❖ Ārējā horizontālā integrācija: ar līdzīgo/konkurējošo teritoriju stratēģijām.
- ❖ Vertikālā integrācija: citu plānošanas līmeņu ilgtermiņa dokumenti.
- ❖ Kvantitatīvo mērījumu (indikatoru) sistēmas integrācija plānošanas procesā, uzraudzībā un novērtēšanā.

INTEGRĒTĀ PLĀNOŠANA: NOVĒRTĒJUMA PĒTĪJUMS

- ❖ Izstrādāta integrācijas un vides pārvaldības jautājumu iekļaušanas IAS novērtējuma metodika un vērtēšanas kritēriji
- ❖ IAS analīze tika veikta:
 - stratēģijas formulējumu daļai (13 kritēriji),
 - telpiskās attīstības perspektīvām (10 kritēriji),
 - dokumenta īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas sistēmai (6 kritēriji).
- ❖ Veikts IAS novērtējums plānošanas dokumentiem 9 pašvaldībām.

PĒTĪJUMS UN PRIEKŠLIKUMI RĪCĪBPOLITIKAS DOKUMENTIEM SALACGRĪVAS NOVADĀ

- ❖ Integrētās situāciju analīzes pētījums Salacgrīvas novadā (dokumentu analīze, mērķgrupu pārstāvju intervijas, fokusa grupu intervijas, novērojuma pētījums, iedzīvotāju anketēšanas rezultātu analīze)
- ❖ Integrētas attīstības stratēģijas koncepts:
 - - balstīts izpratnē par prioritārajām integratīvām problēmjomām,
 - - problēmjomu savstarpējā sasaistē,
 - - problēmjomu sasaistē ar ilgtspējības dimensijām
 - - un šo saistību izvērtēšanu.
- ❖ Stratēģijas vīzijas, virsmērķa, mērķu prioritāšu un ilgtermiņa rīcības virzienu formulējumi, attīstāmās jomas un nevēlamās rīcības teritorijā
- ❖ Telpiskās attīstības perspektīvas un vadlīnijas telpiskajai plānošanai
- ❖ Stratēģijas elementos integrēta un uz IAP indikatoriem bāzēta uzraudzības un novērtēšanas sistēma

2015.gada 29.jūlijā Salacgrīvas novada dome pieņēma **Ilgtermiņās attīstības stratēģiju 2015.-2038.gadam**, kurā ir iestrādāta virkne no piedāvātajām nostādnēm.

3.1.2. Plānošanas dokumentu īstenošanas novērtēšanas un uzraudzības sistēma

- Labās prakses piemērs - ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikatoru sistēma Saulkrastu novadā
- Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības kvantitatīvais novērtējums

LABĀS PRAKSES PIEMĒRS.

INDIKATORU SISTĒMA SAULKRASTU NOVADAM: 2013

Indikatoru grupa	Indikatoru skaits grupā	Indikatoru grupa	Indikatoru skaits grupā
I. Dabas vide D		III. Sociālā vide S	
D1. "Zaļā tīklojuma" stāvoklis	3	S1. Veselības aprūpes rādītāji	2
D2. Komunālās saimniecības faktiskās un potenciālās slodzes uz vidi	5	S2. Kultūrvides uzturēšana	4
D3. Gaisa kvalitāte un ietekme uz klimata pārmaiņām	4	S3. Sociālā nodrošināšana un sociālā drošība	3
D4. Virsmas ūdeņu kvalitāte, piekraste	2	S4. Izglītības darba rādītāji	3
D5. Zemes izmantošana attīstībai	2	S5. Sadzīves vides kvalitāte	4
D6. Dabas riski	2	IV. Pārvaldība un komunikācija P	
D7. Kopējie rādītāji	1	P1. Domes darbība	3
II. Ekonomiskā vide E		P2. Informācija un komunikācija	3
E1. Ekonomiski aktīvie iedzīvotāji	1	P3. Nevalstiskā sektora darbība	2
E2. Pašvaldības ekonomika	2	V. Integrālie (stratēģiskie) indikatori I	
E3. Uzņēmējdarbība; darba devēji kopumā	3	I1. Iedzīvotāju skaits	1
E4. Satiksmes infrastruktūras attīstība	4	I2. Teritorijas galvenie indeksi	2
E5. Skultes ostas attīstība	3		
E6. Tūrisma attīstība un tūrisma vides pievilcība	6		

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PĀRVALDĪBAS INDIKATORI UN INDIKATORU SISTĒMAS: PROBLĒMNOSTĀDNE

Kā kvantitatīvi aprakstīt ilgtspējīgas attīstības pārvaldības sekmes?

- ❖ Integrētās plānošanas paradigmas attīstīšana
- ❖ Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikatora:
 - definīcija
 - definīcijas apgabals
 - īpašības
 - informatīvā nodrošinājuma priekšnosacījumi.
- ❖ IAP indikatoru sistēmu veidošana
 - - integrācija plānošanas procesā
 - - sistēmas struktūras veidošana
 - - horizontālā un vertikālā integrācija
- ❖ Praktiskā IAP IS aprobācija, balstoties uz agrāk izstrādāta/ieviesta projekta rezultātiem Saulkrastu novadā.

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PĀRVALDĪBAS INDIKATORA DEFINĪCIJA

Parametrs vai kopīgi interpretējama parametru grupa var tikt definēti kā **ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikators**, ja tas/tie ir izsakāmi kā secīgas un savstarpēji salīdzināmas skaitliskās vērtības un kas atspoguļo pārvaldības mērķus, ilgtspējības vērtības un šo vērtību izmaiņas laikā, un kas:

- ❖ ļauj spriest par pārvaldāmās sistēmas un tās komponentu **stāvokli un tendencēm**, tai skaitā salīdzinājumā starp sistēmas daļām un/vai salīdzinājumā ar citām, līdzīgām sistēmām,
- ❖ ir tieši vai netieši **ietekmējami** ar pārvaldības lēmumiem atbilstošajā pārvaldības līmenī,
- ❖ sniedz **principiālu un uzskatāmu informāciju** pārvaldības lēmumu pieņemšanas procesa vajadzībām,
- ❖ ir **apstiprināti** ar attiecīgu pārvaldības lēmumu.

PRIEKŠNOSACĪJUMI INDIKATORA INFORMATĪVAJAM NODROŠINĀJUMAM

1. Rezultātu jāvar izteikt ar **skaitlisku lielumu** sakārtotu kopu.
2. Mērījumu virknei ir jābūt veiktai **pietiekami ilgā laika posmā**, lai varētu novērtēt virzības tendences.
3. Ir jābūt definētai indikatora **izšķirtspējai** telpā un laikā.
4. Indikatoram jābūt **salīdzināmam pašam ar sevi** atšķirīgos laika momentos un, ja iespējams, teritorijas dažādās daļās un/vai citās teritorijās. Tas nozīmē, ka mērījumiem dažādos laika momentos un dažādās teritorijas daļās ir jābūt veiktiem ar metodiski vienveidīgu vai vismaz **droši salīdzināmu** paņēmienu.
5. Indikatoram ir doto parādību jāraksturo iespējami **viennozīmīgi**, nepieļaujot būtiski atšķirīgus novērojumu traktējumus.
6. Datiem ir jābūt iegūstamiem uz **saprātīgiem noteikumiem** (izmaksas, atļaujas, u.c.) un pietiekami uzticamiem.
7. Aprēķina rezultātiem ir jābūt **uzskatāmi attēlotiem**.

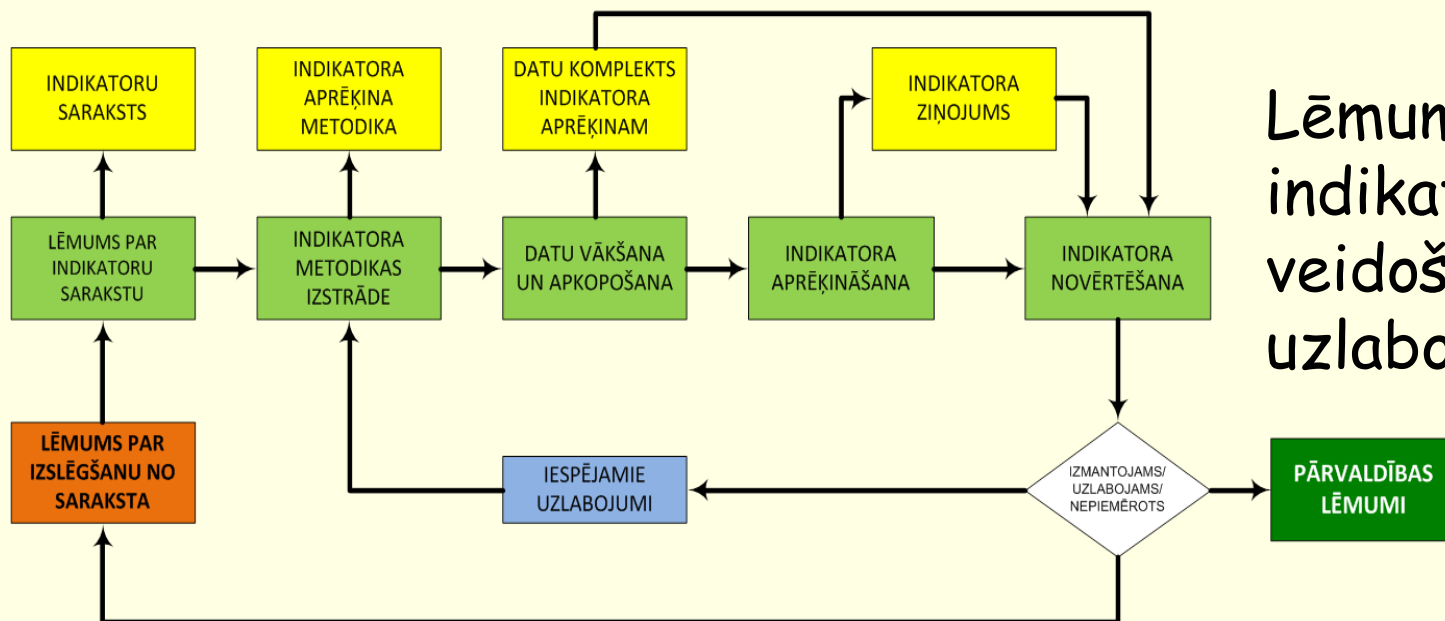
ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PĀRVALDĪBAS INDIKATORU SISTĒMU KONSTRUĒŠANA I

❖ Indikatoru izraudzīšanās pieejas:

- teritorijas nozariski strukturālā analīze,
- teritorijas integrētā problēmanalīze.

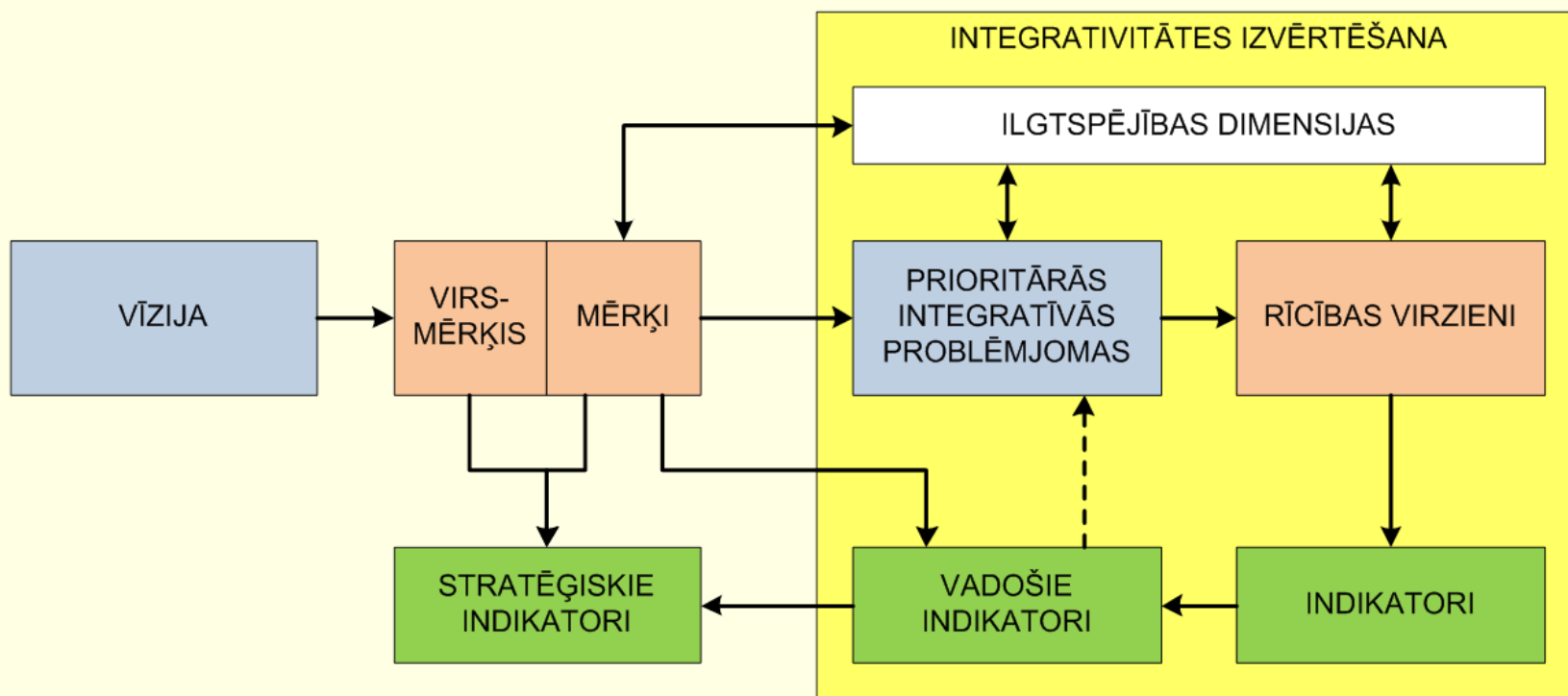
❖ Indikatoru saraksta sijāšana:

- pēc atbilstības prasībām informatīvajam nodrošinājumam,
- pēc atbilstības mērķiem,
- pēc sociālās un komunikāciju funkcijas kapacitātes.

Lēmumi par
indikatoru sistēmas
veidošanu un
uzlabošanu

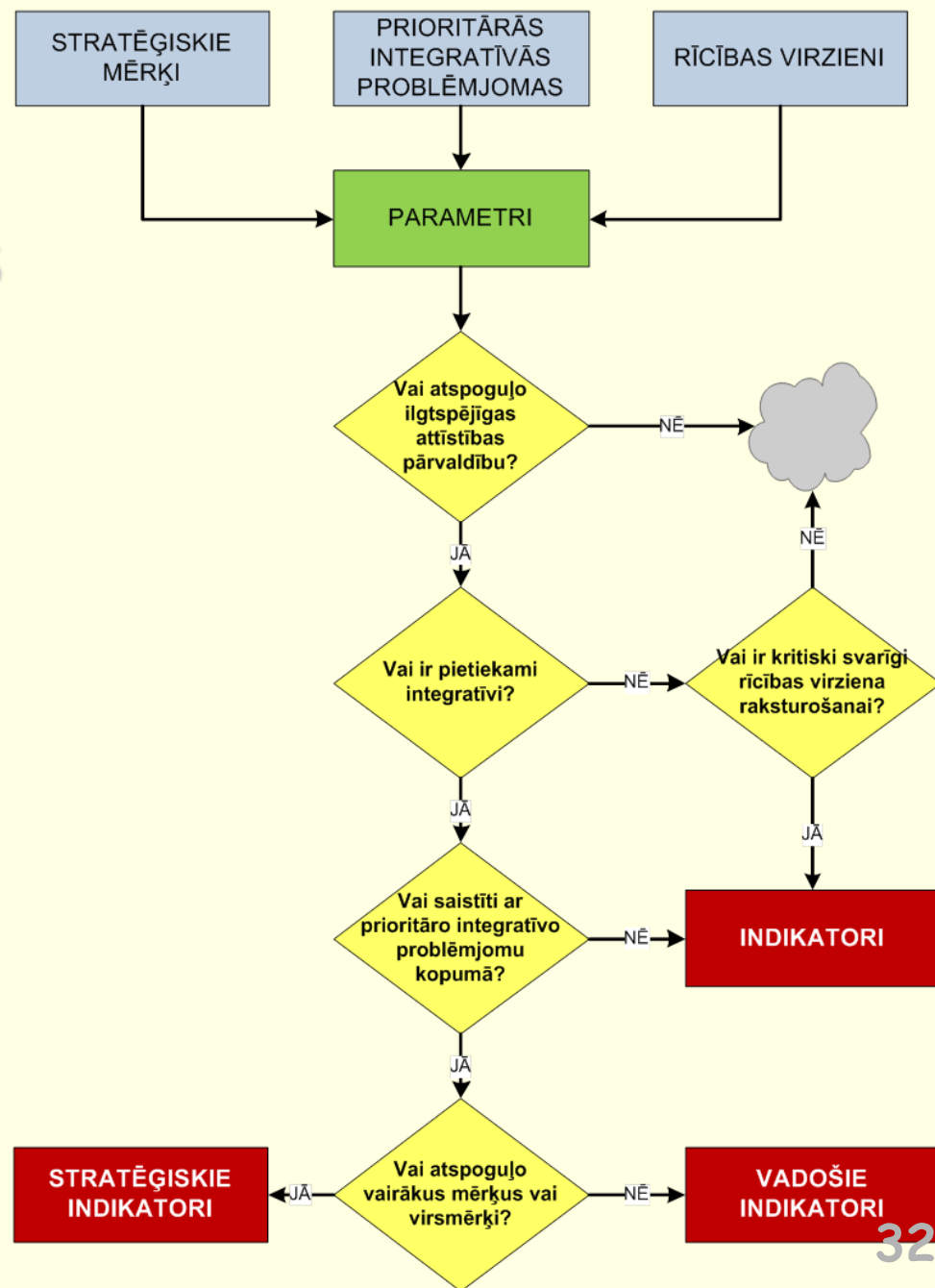
ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS PĀRVALDĪBAS INDIKATORU SISTĒMU KONSTRUĒŠANA II

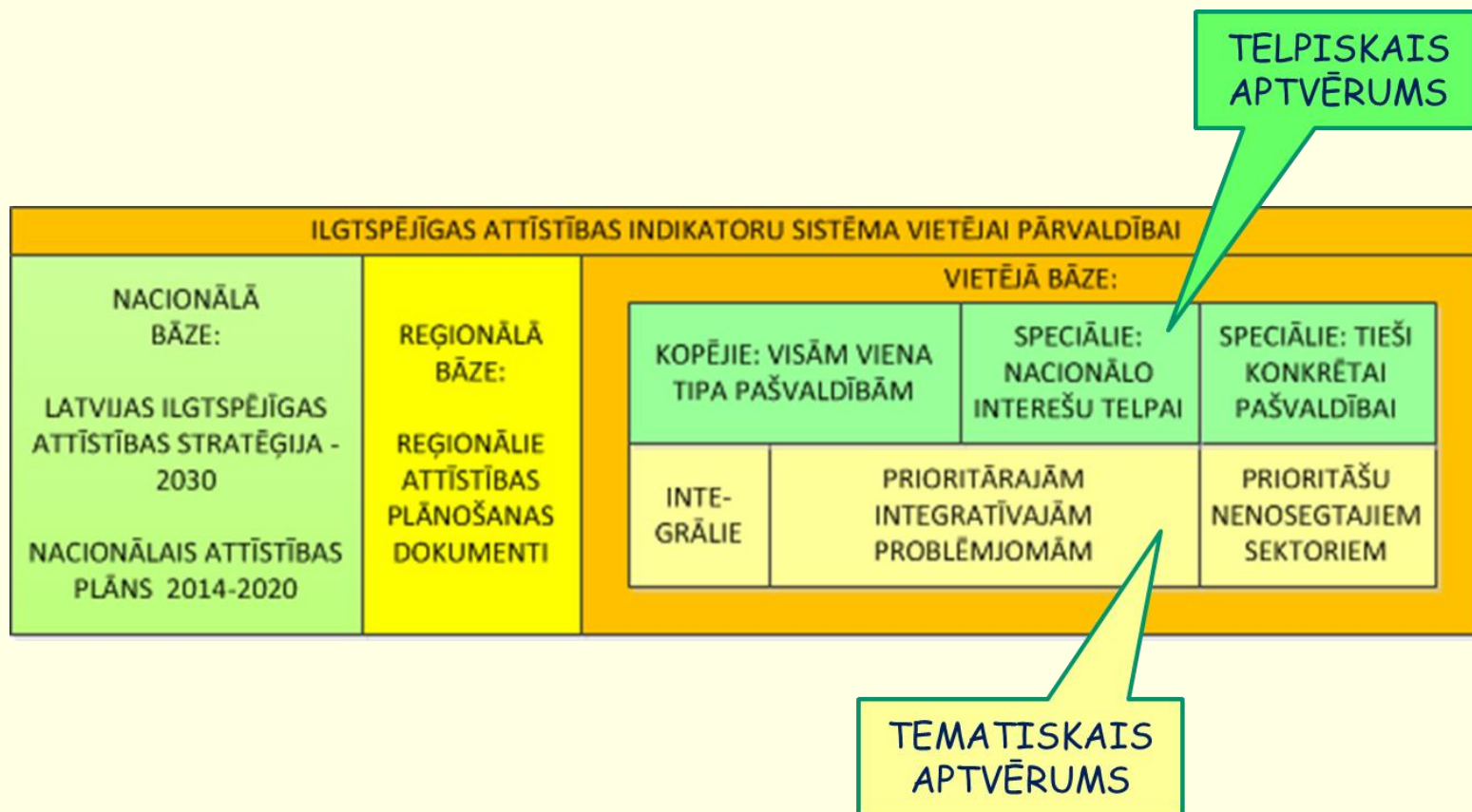
Indikatoru **ranžēšana** sistēmā saistībā ar stratēģijas
elementiem

INDIKATORU SISTĒMAS HORIZONTĀLĀ INTEGRĀCIJA

Horizontālās integrācijas
izvērtēšana un indikatoru
rangi

INDIKATORU SISTĒMAS VERTIKĀLĀ INTEGRĀCIJA

Dažādu līmeņu plānošanas dokumentu indikatoru savstarpējā saistība un atspoguļojums vietēja līmeņa IAP novērtēšanā

KOPSAVILKUMS: ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBA PĀRVALDĪBAS INDIKATORIEM UN TO SISTĒMĀM - I

1. Indikatora informatīvais nodrošinājums un definīcijas apgabals, indikatora integrativitāte un indikatoru sistēmas horizontālā un vertikālā integrācija veido IAP indikatoru un to sistēmu attīstīšanas **komplementāru priekšnosacījumu kopumu**, kas ļauj veidot indikatoru sistēmas konkrētu teritoriju un jomu vajadzībām.
2. Indikatora informatīvā nodrošinājuma priekšnosacījumu kopums ļauj noteikt, vai tā rādījumi var kļūt par pamatu **pārvaldības lēmumu pieņemšanai** teritorijas attīstības plānošanas, uzraudzības un novērtēšanas procesā.
3. Indikatoru savstarpējo saistību nosaka indikatora **integrativitāte**, kas raksturo atsevišķu indikatoru attiecības ar ilgtspējības dimensijām un to saskarjomām, tādējādi ļaujot veidot sabalansētas indikatoru sistēmas ilgtspējīgas attīstības plānošanai, uzraudzībai un novērtēšanai.

KOPSAVILKUMS: ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBA PĀRVALDĪBAS INDIKATORIEM UN TO SISTĒMĀM - II

4. Indikatoru sistēmas horizontālo integrāciju nodrošina ilgtspējības dimensiju un integratīvo problēmjomu savstarpējo saistību ievērošana, kas ļauj izveidot IAP indikatoru sistēmu, kura **adekvāti un komplementāri** atspoguļo kā ilgtspējības dimensiju, tā nozaru integratīvātāti un atsevišķo-kopīgo faktoru sadalījumu.
5. Indikatoru sistēmu vertikālā integrācija ļauj veidot dažādu līmeņu indikatoru **harmonisku metasistēmu** un izprast tās atsevišķo daļu ilgtspējīgas attīstības pārvaldības stāvokli, sekmes un ieguldījumu kopīgā ilgtspējīgas attīstības kontekstā visos pārvaldības līmeņos.

KOPSAVILKUMS – ATTĪSTĪBAS PĀRVALDĪBA: ILGTSPĒJĪBAS UN INTEGRATĪVĀS PĪEEJAS

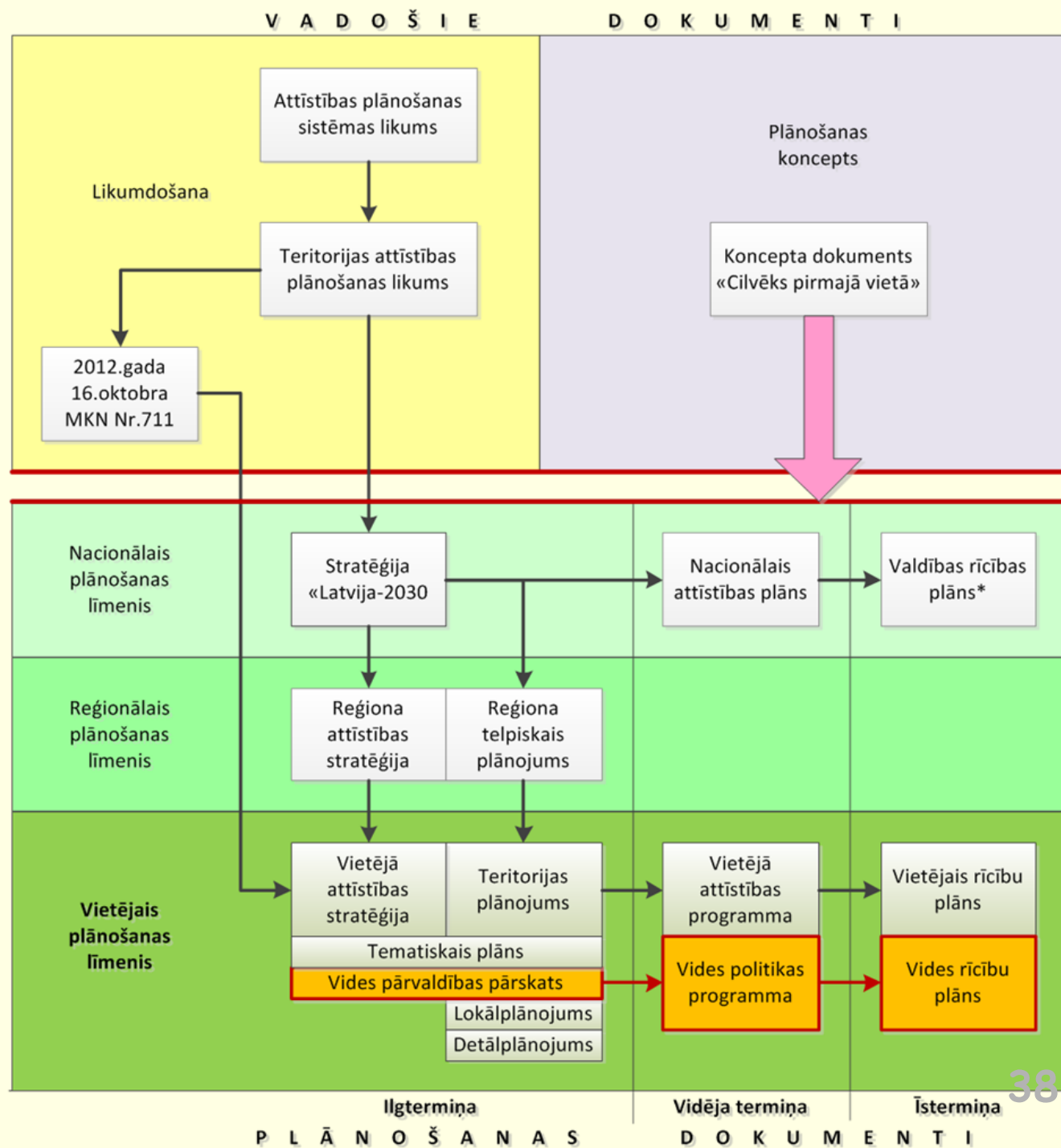
1. Praksē vietējā līmenī pat stratēģiskās plānošanas dokumentos joprojām dominē **nozāriskā pieeja**, kas liek apšaubīt ilgtspējīgas attīstības mērķtiecīgu plānošanu. Ilgtspējība un integratīvāte bieži ir tikai **deklarēti** jēdzieni.
2. Normatīvi noteiktā plānošanas dokumentu uzraudzības un novērtēšanas sistēma ir piemērota **rīcību kontrolei**, bet mazāk atbilst stratēģiskās attīstības virzības novērtēšanas vajadzībām un kā informācijas avots plānošanas cikla problēmanalīzes stadijai.
3. Izpratne par IAP indikatoru un to sistēmu īpašībām ļauj būvēt **zinātniski pamatotas** un plānošanas procesā dziļi integrētas IAP novērtēšanas indikatoru sistēmas.
4. IS vertikālās integrācijas principa izpēte un ieviešana ļāutu izveidot **nacionālo indikatoru sistēmu tīklu**, kas aptver visus teritoriālās pārvaldības objektus valstī harmoniskā konstrukcijā un ievērojami samazinātu izmaksas salīdzinot ar neatkarīgi veidojamām IS.

3.2. VIDES PĀRVALDĪBA: VIDES NOZARES TEMATISKĀ PLĀNOŠANA

Pilotpētījums par jauna koncepta attīstību.

Nākošajā projekta etapā paredzēta šī koncepta pārbaude
Valmieras vides pārvaldības sistēmas attīstības pētījumā

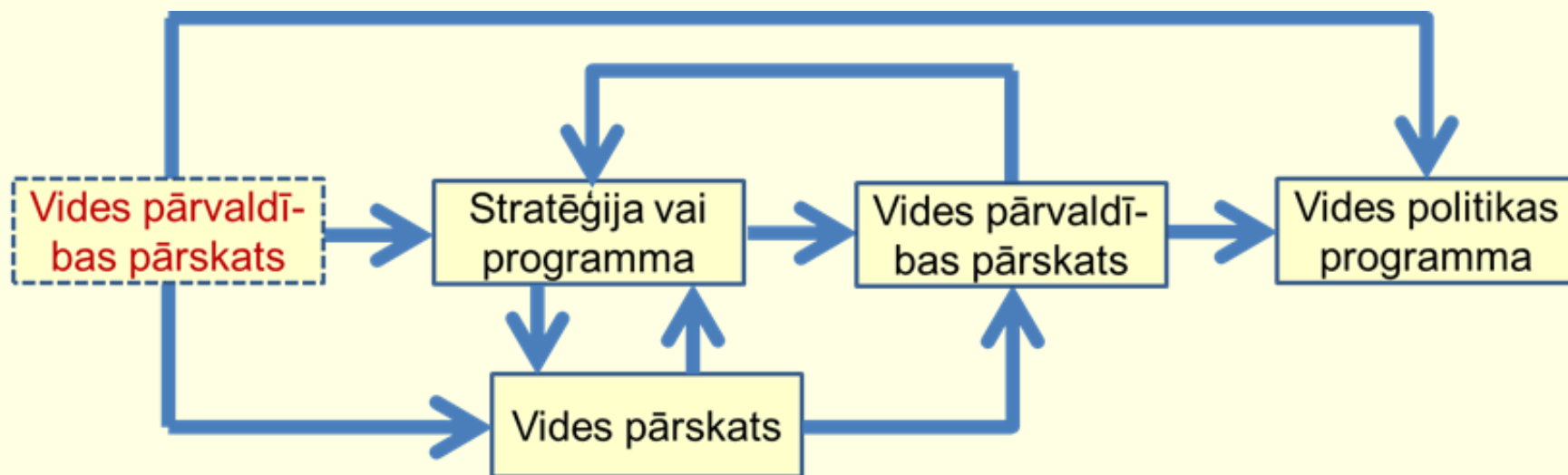
VIDES PLĀNOŠANAS JAUTĀJUMI LATVIJAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SISTĒMĀ

VIDES PĀRVALDĪBAS PILOTPĒTĪJUMS: DOKUMENTU STUDIJAS UN VALMIERAS MODEĻTERITORIJA

- ❖ Vides pārvaldības jautājumiem **nav skaidras vietas plānošanas dokumentu sistēmā**; t.s. tematiskie plānojumi konceptuāli ir vairāk piemēroti nozaru un jomu (t.sk. vides), bet ne pārvaldības plānošanai.
- ❖ Vides pārvaldības integratīvais raksturs **neļauj sniegt pietiekami vispusīgu problēmas analīzi** un ieteikumus citu plānošanas dokumentu ietvaros.
- ❖ Vispārīgā gadījumā vides jautājumi nopietni tiek skarti vienīgi stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros, kas **nesatur vides pārvaldības elementus** pašus par sevi, bet tikai izvērtē citu (atsevišķu!) dokumentu ietekmes.
- ❖ SIVN procedūras ietvaros notiekošā sabiedrības iesaiste paredzēta **tikai paša dokumenta apspriešanā**, bet sabiedrības un tās mērķgrupu vieta un loma vides pārvaldībā **netiek apskatīta**.

VIDES PĀRVALDĪBAS PĀRSKATA (VPP) VIETA PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SISTĒMĀ

Vides pārvaldības pārskats ir pamats vides politikas plānošanai un var veikt divas funkcijas atkarībā no tā, kādā plānošanas stadijā tas tiek izstrādāts:

- kalpot par **izejas informācijas avotu** teritorijas attīstības plānošanai kopumā un normatīvi pieprasītā vides pārskata izstrādei,
- **izvērtēt iepriekš izstrādātos plānošanas dokumentus** un sniegt priekšlikumus to grozījumiem, ja tādu vajadzība izriet no VP prasībām.

VIDES PĀRVALDĪBAS PĀRSKATA FUNKCIONĀLĀ NOZĪME

Vides pārvaldības pārskats:

- ❖ izvērtē likumdošanas un plānošanas **dokumentu ietvaru** saistībā ar teritorijas vides problemātiku,
- ❖ sniedz **informāciju par slodžu avotiem, vides stāvokli** un problemātiku teritorijā,
- ❖ izvērtē esošo **plānošanas dokumentu paredzamās ietekmes** uz vides stāvokli,
- ❖ izvērtē dažādus vides pārvaldības aspektus, vides slodžu vadības iespējas un **sabiedrības iesaisti vides problēmu risināšanā**,
- ❖ nosaka vides politikas **ilgtermiņa nostādnes**,
- ❖ sniedz informāciju par vidi citiem plānošanas dokumentiem,
- ❖ Nodrošina pamatu **vērtību-rīcību-slodžu cikla novērtējumam**.

3.3. PILOTPĒTĪJUMI STARPNOZARU UN TEMATISKAJĀ PĀRVALDĪBĀ

- 3.3.1. Klimata pārmaiņu pārvaldība (Salacgrīva/nacionālais līmenis)
- 3.3.2. Integratīvā piekrastes pārvaldība (Salacgrīva, Saulkrasti)
- 3.3.3. Videi draudzīga rīcība (Ventspils, Salacgrīva)

1 - KLIMATA PĀRMAIŅU PĀRVALDĪBAS (KPP) PILOTPĒTĪJUMS

- ❖ Aktuāli un līdz šim **neatrisināti** galvenie uzdevumi Latvijā ir:
 - klimata pārmaiņu pārvaldības (KPP) satura, mērķu un uzdevumu, realizācijas procesa un piemērojamo instrumentu **saskaņotības nodrošināšana** nacionālajā, reģionālajā un municipālajā pārvaldības līmeņos, t.sk.
 - nacionālās klimata politikas mērķu un uzdevumu **kvantitatīvs "tulkojums"** reģionālās un pašvaldību klimata rīcībpolitikās, kā arī
 - rīcībpolitiku/pasākumu realizācija **starp administratīvajiem pārvaldes līmeņiem**,
 - un otrādi - **pašvaldības līmeņa darbību** iekļaušana reģionālā un nacionālā līmeņa pārvaldībā, tajā skaitā **koordinācija ar pašvaldību brīvprātīgo darbību** , t.sk. Pilsētu mēra pakta pieejas ietvarā,
 - **dažādu līmeņu** administratīvās pārvaldes sadarbība ar uzņēmumiem un iedzīvotājiem/mājsaimniecībām.
- ❖ Pašvaldībai īstenojot KPP, ir nepieciešams principiāli pievērst uzmanību tieši **mājsaimniecību sektoram** kā KPP zemākajam pārvaldības līmenim, veicinot mājsaimniecību un konkrētu indivīdu **motivāciju** īstenot klimatam draudzīgas rīcības un dzīvesveida praksi.

2 - INTEGRATĪVĀS PIEKRASTES PĀRVALDĪBAS (IPP) PILOTPĒTĪJUMS

- ❖ **Piekrastes tematikas integrācija novadu plānošanas dokumentos:**
 - ❖ Salacgrīvas pašvaldībā tika veikts arī IPP pētījums un izstrādāti **rīcībpolitikas priekšlikumi novada IAS**, ietverot **IPP integrāciju** gan satura gan telpiskās plānošanas izstrādnēm.
 - ❖ IAS īstenošanas uzraudzības vajadzībām izstrādātajā **indikatoru sistēmas priekšlikumā** vismaz 15 indikatori no 85 piedāvātajiem tiek tieši saistīti ar piekrasti, atspoguļojot dažādu faktoru telpisko sadalījumu, ļaujot **identificēt un aprakstīt piekrastes** specifiku integrētas attīstības plānošanas sekmju
 - ❖ izstrādātās sistēmas un instrumenti (kā **demonstrācijas** piemērs) piemērojami citām pašvaldībām – gan katrs atsevišķi, gan komplektā tieši IAS izstrādē.
- ❖ **Galvenās IPP problēmtēmas (analoģiski arī KPP):**
 - ❖ izpratnes un sadarbības nepietiekamība,
 - ❖ starpsektoru un starplīmeņu koordinācijas trūkums
- ❖ Pašvaldībai īstenojot IPP, ir nepieciešams principiāli pievērst uzmanību tieši **sadarbības pārvaldības un sadarbības komunikācijas** pieeju piemērošanai.

3 - VIDEI DRAUDZĪGAS RĪCĪBAS (VDR) PILOTPĒTĪJUMS

- ❖ Pētījuma ietvaros VDR aplūkota vides komunikācijas **sadarbības modeļa četrpakāpju cikla ietvaros**:
 - ❖ VDR ir viena no četrām pēctecīgi procesuālām **vides komunikācijas dimensijām**, līdztekus vides informācijai, vides izglītībai un sabiedrības līdzdalībai, un
 - ❖ Tās komplementāri nepieciešamas vides/ilgtspējīgas attīstības pārvaldībai.
- ❖ Pilotpētījumā izvērtēta VDR attīstība vietējā pārvaldes līmenī un trijos savstarpēji saistītos pārvaldes/telpiskos segmentos - **mājsaimniecībās, vietējā publiskajā vidē un pašvaldību pārvaldības vidē**, aktualizējot šo modeli tieši Salacgrīvas novada pašvaldībā, kura sevi pozicionē kā Zaļo novadu (2010):
 - ❖ **tomēr pat pieņemtie dokumentu kontekstā**, kuri definē pašvaldības mērķus un rīcības atsevišķās VDR jomās, praksē neskar visas tās jomas, kuras ietver **lielākās vides slodzes**,
 - ❖ VDR prakse visos trijos segmentos vērtējama kā nepietiekama, lai arī Zaļā novada realizācijā atrodamī mērķtiecīgi veidoti **sekmīgi VDR piemēri**, īpaši, publiskajā vidē un vērojamas **pozitīvas iniciatīvas no sabiedrības un citām mērķauditorijām**.
- ❖ Pilotpētījumā Ventspilī izvērtēts arī viens no visattīstītākajiem VDR instrumentiem piekrastes pašvaldību pārvaldībā (t.sk. integratīvais instruments) **Zilais Karogs (ZK)** - pludmales/jahtu ostas fiziskās/sociālās infrastruktūras nodrošināšanas instruments:
 - ❖ praksē nodrošina **piekrastes pašvaldību vides kvalitātes pārvaldību** ne tikai pludmalēm, bet arī apkārtējām piekrastes teritorijām.
 - ❖ **veicinājis nozīmīgu visu mērķgrupu sadarbību**, īpašu uzmanību pievēršot tādu aktivitāšu veicināšanai, kuras ir VDR - iedzīvotājiem/mājsaimniecībām videi/piekrastei draudzīgas - tādējādi uzsverot piekrastes komunikāciju, proti, nepieciešamās **izpratnes un apziņas attīstību** kopumā.

Pilotpētījumi starpnozaru un tematiskajā pārvaldībā: kopējie secinājumi - I

- ❖ Veiktie modeļteritoriju pilotpētījumi parāda, ka gan integrētas piekrastes pārvaldības (IPP), gan klimata pārmaiņu pārvaldības (KPP), kā arī vides komunikācijas (VK) realizācija Latvijā šobrīd sastopas ar:
 - ❖ kopējiem vispārēja (*generic*) rakstura attīstības šķēršļiem, un
 - ❖ vienlaikus, arī pielietojamie attīstības risinājumi būtu vispārēji un kopēja rakstura.
- ❖ **Ne visas pārvaldības instrumentu grupas tiek aktīvi izmantotas starpnozaru problēmsituāciju pārvaldē kopumā, un šobrīd Latvijas pašvaldību praksē vēl nav attīstīta nepieciešami komplementāra instrumentu pielietošana, gan IPP un KPP, gan VDR nodrošināšanai.**
- ❖ KPP un IPP visu instrumentu grupu attīstība un komplementāra piemērošana, **īpaši komunikācijas instrumentu** disciplināra un integratīva izmantošana, joprojām ir uzskatāma par **īpaši veicināmu inovāciju** Latvijas pašvaldībās.
- ❖ Piekrastes pašvaldību teritorijās būtu racionāli īstenot **integrētu piekrastes-klimata pārmaiņu-vides komunikācijas pārvaldību.**

Pilotpētījumi starpnozaru un tematiskajā pārvaldībā: kopējie secinājumi – II

Attīstības/nozaru pārvaldības SATURS UN PROCESS:

- starpnozaru pārvaldību/plānošanu pašvaldībās nepieciešams **izzināt un attīstīt**, izmantojot **sadarbības pārvaldības modeli** ar tā piecām pamatkomponentēm:
 - pārvaldības instrumentu komplementāru sadarbību,
 - mērķgrupu iesaisti/sadarbību,
 - horizontālo sektoru sadarbību un vertikālo pārvaldes līmeņu sadarbību,
 - novērtēšanas/monitoringa instrumentu sadarbību
 - sadarbības komunikācijas realizāciju, īstenojot informācijas un izglītības/apmācības, kā arī līdzdalības un sadarbības rīcības komplementārās komponentes.
- minētais **komplementāro komponentu** modelis būtu piemērojams arī citos projekta attīstības/nozaru pārvaldības pētījumos un rīcībpolitiku izstrādēs.

4. KOPSAVILKUMS

KOPSAVILKUMS - I

- ❖ **Nepietiekama** ilgtspējības integrācijas pašvaldību IAS.

Nepieciešams **izstrādāt inovatīvas metodikas un instrumentus** ilgtspējības principa un tieši saistītā integrativitātes principa īstenošanai attīstības plānošanas praksē.

Ilgspējīgas attīstības pārvaldības indikatoru sistēmas ir viens no šādiem instrumentiem.

- ❖ **Vides nozares plānošana** nav obligāta pašvaldībās.

SIVN process **netiek integrēts** ar vides politikas plānošanu un Vides pārskats tikai daļēji pilda savu funkciju. Vides nozaresjautājumu, t.sk. par VDR, iekļaušana teritoriju attīstības pārvaldības procesos/dokumentos atkarīga gandrīz tikai no plānotāju izpratnes un apzinīguma.

Vides pārvaldības pārskata koncepta attīstība veicinātu informētību/izpratni un nodrošinātu iegūtās informācijas integrāciju vides/attīstības pārvaldības cikla visos posmos.

- ❖ **Komunikācijas komplementārie instrumenti** joprojām ir nepietiekoši izprasti, novērtēti un piemēroti pašvaldību pārvaldībā.

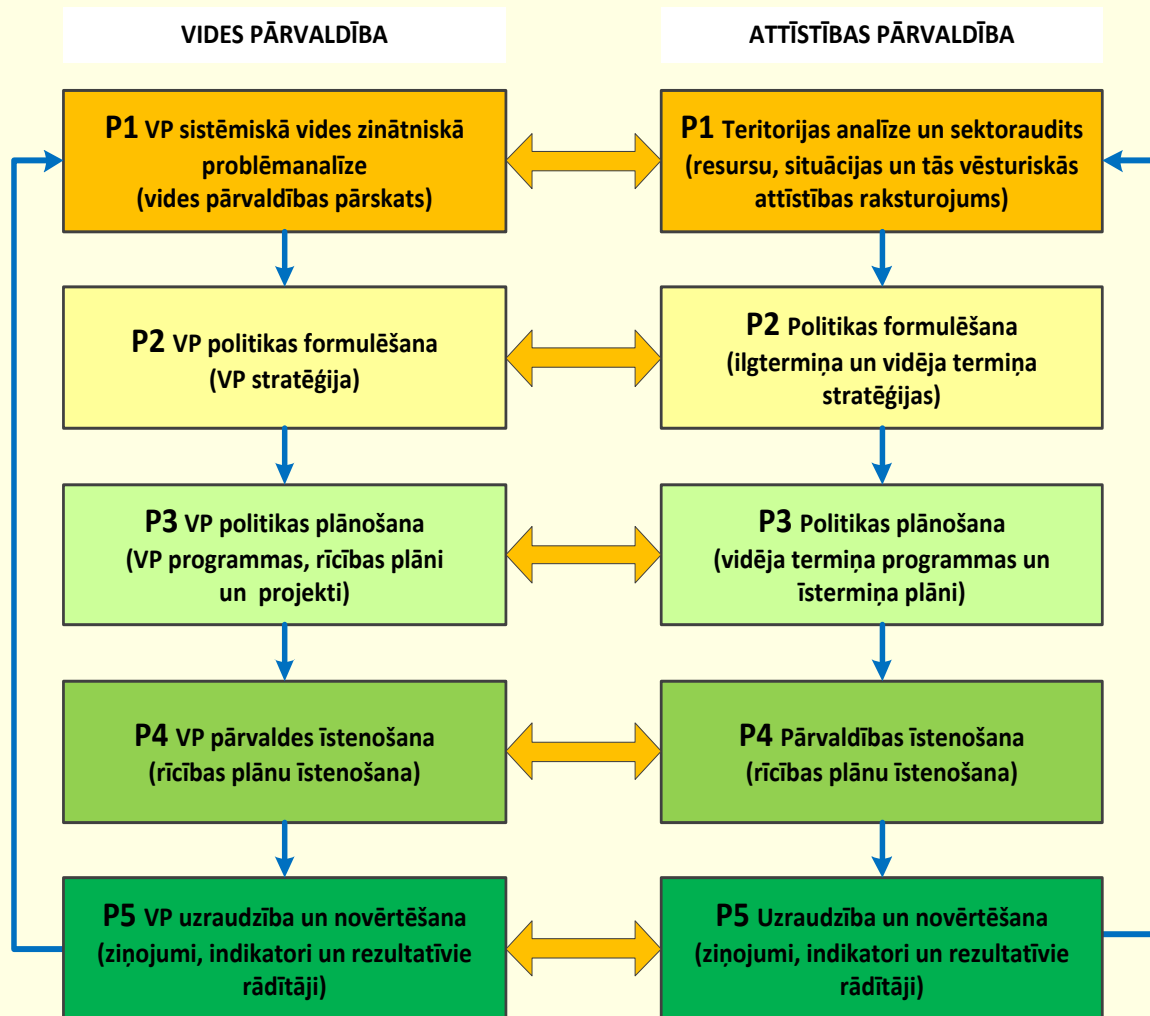
Mērķtiecīgi veicināma sadarbības komunikācijas attīstība, t.sk. īstenojot **sadarbības pārvaldības modeli** praksē, nodrošinot:

- profesionālo(pašvaldību speciālistu) darbību un
- mērķgrupu pašaktīvo darbību komunikācijas instrumentu attīstībā un piemērošanā.

KOPSAVILKUMS - II

❖ **Vērtību-rīcību-slodžu mijsakarību cikla kontekstā:**

- **pētījumu virsuzdevums** - gan attīstības, gan vides pārvaldības 5P ciklu saturiskās mijiedarbības izziņas nodrošināšana.
- **pārvaldības virsuzdevums** - katrā pārvaldības cikla posmā ir nepieciešami **inovatīvi risinājumi** vides un attīstības pārvaldības savstarpējās saistības nodrošināšanai.

PĒTĪJUMI MODEĻTERITORIJĀS - 2015

- ❖ **Attīstības pārvaldība: ilgtspējības un integratīvās pieejas**
 - Municipālo plānošanas dokumentu integrativitātes novērtējuma **pētījums** (II posms), aptverot vides pārvaldības jautājumus.
 - **Indikatoru datu pētījums/novērtējums** (II posms) - Saulkrastu IAP 62 indikatoriem, IAP indikatoru sistēmas darbības novērtējuma metodoloģija (un novērtējums) un **priekšlikums ilgtspējības ziņojumam** Saulkrastu novadā.
- ❖ **Vides pārvaldība: vides nozares tematiskā plānošana**
 - Municipālās **vides pārvaldības pētījums** Valmieras pilsētā (II posms) - pamats vides pārvaldības pārskatam un vides programmai.
- ❖ **Pilotpētījumi starpnozaru un tematiskajā pārvaldībā**
 - **Vides komunikācijas pārvaldības pilotpētījumi un integrētās piekrastes pārvaldības pētījums** (II posms) pašvaldību modeļteritorijās

Jautājumi diskusijai
un priekšlikumi ?!

PIELIKUMI

PUBLIKĀCIJAS

1. Ernsteins R., Kaulins J., Zilniece I., Lontone A. **Coastal Governance Solutions Development in Latvia: Collaboration Communication and Indicator Systems** (Chapter 6). Coastal Zones: Solutions for the 21st Century (ed. J.Baztan, JP.Vanderlinden at al). Elsevier. 2015, pp. 85-96. DOI 10.1016/B978-0-12-802748-6.00006-1. *Pieejams ScienceDirect datubāzē: <http://datubazes.lanet.lv:2074/science/article/pii/B9780128027486000061>*
2. Lontone A., Ernšteins R., Zvirbule L., Lubuze M., Antons V. **Sustainability Triple Bottom Line Management Enhancement for Municipal Level: Integrated Governance Environment Dimension**. In book: W.Leal Filho et al. (eds.), Sustainable Development, Knowledge Society and Smart Future Manufacturing Technologies, World Sustainability Series. Springer Publishing 2015. pp. 331.-341. DOI 10.1007/978-3-319-14883-0_25.
3. Kudrenickis I., Ernšteins R., Lontone A., Kauliņš J., Zvirbule L., Strazdiņš J., Šteinberga Z., Zilniece I., Ķepals A. **Municipal Climate Change Adaptation Governance in Latvia: Approaching Cross-Sectorial and Multi-Instrumental Understanding**. Regional Formation and Development Studies. Journal of Social Sciences, ISSN 2029-9370. Vol. 14, Nr. 3, Klaipeda, 2014. p.40-52, DOI: <http://dx.doi.org/10.15181/rfds.v14i3.862>. *Pieejams EBSCO datubāzē.*
4. Ernsteins R., Kaulins J., Kudrenickis I., Zilniece I. **Sustainable coastal governance: Coastal science and socio-ecological indicator systems**. CD proceedings: Sustainable Development Conference, 2015, Tomorrow People Organization, Bangkok, Thailand, pp.389-399. 2015, ISBN 978-86-87043-30-5. *Ir elektroniski publicēts konferences rakstu krājumā. Tiek ievietots Datu bāzēs.*
5. Kaulins J., Ernsteins R. **Indicator systems for municipal sustainable development governance: design and structure, construction and integration**. Proceedings: 21st Annual International Sustainable Development Research Society Conference: Tipping Point: Vulnerability and Adaptive Capacity, Melbourne, Australia, 2015. *Ir elektroniski publicēts konferences rakstu krājumā. Tiek ievietots Datu bāzēs. <http://isdrs.org/conferences/past-conferences/2015-australia/>*

REFERĀTI/STENDA REFERĀTI: STARPTAUTISKI (I)

1. Kaulins J., Ernšteins R. Indicator systems for municipal sustainable development governance: Design and structure, construction and integration. 21st Annual International Sustainable Development Research Conference: Tipping Point: Vulnerability and Adaptive Capacity, Melbourne, Australia.
2. Ernšteins R., Kaulins J., Kudrenickis I., Zilniece I. Sustainable coastal governance: Coastal science and socio-ecological indicator systems. International Sustainable Development Conference, Bangkok, Thailand, In CD Tomorrow People Organization, SDC 2015.
3. Kudrenickis I., Ernšteins R., Lontone A., Kauliņš J., Zvirbule L., Strazdiņš J., Šteinberga Z., Zilniece I., Ķepals A. Municipal Climate Change Adaptation Governance in Latvia: Approaching Cross-Sectorial and Multi-Instrumental Understanding. International conference on Regional Formation and Development Studies. Klaipeda, 2014.
4. Lontone A., Zvirbule L., Graudiņa S., Ernšteins R. Municipal Environmental Governance Development in Latvia: Vertical Mutual Integration Understanding. Report. 15th International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM, Bulgaria, Albena. 2015
5. Kauliņš J., Kudrenickis I., Ernšteins R. Sustainable governance indicators for coastal municipalities: Local Saulkrasti case development. Poster report, 15th International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM, Bulgaria, Albena. 2015.
6. Ernšteins R., Kauliņš J., Kudrenickis I., Antons V. Integrated coastal management model approach for local municipalities: Latvia case development. Poster report, 15th International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM, Bulgaria, Albena. 2015.
7. Kauliņš J., Ernšteins R., Kudrenickis I. Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikatoru sistēma pašvaldībās: Saulkrastu novada ilgtspējības novērtējums. Rakstu krājums. 18. Starptautiskā zinātniskā konference, Liepājas Universitāte sadarbībā ar Malardālenas Universitāti, Liepāja, Latvija, 2015

REFERĀTI/STENDA REFERĀTI: STARPTAUTISKI (II)

8. Graudiņa-Bombiza S., Ernšteins R., Lontone A., Antons V. Mājsaimniecību vides pārvaldība un pašvaldību attīstība: videi draudzīgas rīcības novērtējums un plānošana. Rakstu krājums. 18. Starptautiskā zinātniskā konference, Liepājas Universitāte sadarbībā ar Malardālenas Universitāti, Liepāja, Latvija, 2015
9. Kauliņš J., Ernšteins R., Frīdmanis J., Zvirbule L. Vides pārvaldības attīstība pašvaldībās: vides pārvaldības pārskata pieeja un integrācija attīstības plānošanā. Rakstu krājums. 18. Starptautiskā zinātniskā konference, Liepājas Universitāte sadarbībā ar Malardālenas Universitāti, Liepāja, Latvija, 2015
10. Ernšteins R., Lagzdiņa Ē., Štāls A., Ošniece K. Municipālās vides komunikācijas instrumentu komplementāra attīstība: informācija un izglītība, līdzdalība un rīcība. Rakstu krājums. 18. Starptautiskā zinātniskā konference, Liepājas Universitāte sadarbībā ar Malardālenas Universitāti, Liepāja, Latvija, 2015
11. Ķepals A., Zīlniece I., Ulme J. Piekrastes pārvaldība un vides komunikācijas instrumentu attīstība. Rakstu krājums. 18. Starptautiskā zinātniskā konference, Liepājas Universitāte sadarbībā ar Malardālenas Universitāti, Liepāja, Latvija, 2015
12. Kudreņickis I., Ernšteins R., Lagzdiņa E. Klimata pārmaiņu pārvaldības prakse un instrumenti Latvijā. Rakstu krājums. 18. Starptautiskā zinātniskā konference, Liepājas Universitāte sadarbībā ar Malardālenas Universitāti, Liepāja, Latvija, 2015
13. Kauliņš J. Latvian local governments experience in using indicators for development evaluation: Problems and challenges. Capacity-building and institutional cooperation between Latvian and Norwegian institutions, local and regional authorities". Report. 1st Intergovernmental and municipal exchanges meeting of experience, Oslo, Norway, 2015

REFERĀTI/STENDA REFERĀTI: LATVIJA

1. Kauliņš J., Ernšteins R. **Indikatoru sistēmu uzbūves un veidošanas pamatnostādnes ilgtspējīgas attīstības pārvaldībā.** Latvijas Universitātes 73. zinātniskā konference. Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne. Referāts. Rīga: Latvijas Universitāte, 2015.
1. Kudreņickis I., Ernšteins R. **Klimata pārmaiņu pārvaldības instrumenti Latvijā: vietējo pašvaldību prakses attīstība.** Latvijas Universitātes 73. zinātniskās konference. Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne. Referāts. Rīga: Latvijas Universitāte, 2015.
2. Ķepals A., Zīlniece I., Lontone-Ieviņa A. **Integrēta piekrastes pārvaldība pašvaldībās: pamatpieejas un sadarbības komunikācijas princips.** Latvijas Universitātes 73. zinātniskās konferences Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne. Referāts. Rīga: Latvijas Universitāte, 2015.
3. Kauliņš J. **Ilgspējīgas attīstības pārvaldības indikatoru sistēma: mērīšanas metodiskais nodrošinājums pašvaldībās.** Latvijas Universitātes 73. zinātniskās konference. Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne. Referāts. Rīga: Latvijas Universitāte, 2015.
4. Ernšteins R., Kauliņš J., Kudreņickis I. **Ilgspējīgas attīstības stratēģiskā plānošana pašvaldībās: pārvaldības novērtēšanas prakse.** Latvijas Universitātes 73. zinātniskās konference. Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne. Referāts. Rīga: Latvijas Universitāte, 2015.
5. Melece K. **Vides komunikācija atbildīga dzīvesveida veicināšanā: vides pārvaldības prakse mājsaimniecībās.** Latvijas Universitātes 73. zinātniskās konference. Ģeogrāfija. Ģeoloģija. Vides zinātne. Referāts. Rīga: Latvijas Universitāte, 2015

ZIŅOJUMI RĪCĪBPOLITIKAS VEIDOTĀJIEM

1. Attīstības pārvaldība un stratēģiskā plānošana pašvaldībā: priekšlikums Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai - I. Teritorijas attīstības priekšnosacījumi un stratēģijas galvenie elementi.
2. Attīstības pārvaldība un stratēģiskā plānošana pašvaldībā: priekšlikums Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai - II. Telpiskās attīstības perspektīvas un metodiski norādījumi teritorijas plānošanai.
3. Attīstības pārvaldība un stratēģiskā plānošana pašvaldībā: priekšlikums Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai - III. Stratēģijas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas sadaļa
4. Attīstības pārvaldība un stratēģiskā plānošana pašvaldībā: priekšlikums Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai - IV. Atzinums par Salacgrīvas novada plānošanas dokumentiem.
5. Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības uzraudzības sistēmas attīstība Latvijā: indikatoru sistēmu attīstības priekšlikums.
6. Pašvaldības Vides pārvaldības (nozares) plānošanas sistēmas attīstība - I. Priekšlikums Valmieras Vides pārvaldības (nozares) attīstībai un integrācijai obligātajos attīstības plānošanas dokumentos (IAS un AP).
7. Pašvaldības Vides pārvaldības (nozares) plānošanas sistēmas attīstība - II. Valmieras Vides Deklarācija.

ANALĪTISKIE PĀRSKATI

1. Pašvaldību (ilgtspējīgas) attīstības pārvaldība Latvijā: integrētā attīstības plānošana.
2. Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības uzraudzības sistēmas attīstība: indikatoru pieeja.
3. Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības uzraudzības sistēmas attīstība: indikatoru sistēmas Latvijā.
4. Salacgrīvas novada klimata pārmaiņu adaptācijas stratēģija: novērtējums.

PROMOCIJAS UN MAĢISTRU DARBI

1. Kauliņš J. **Ilgtspējīgas attīstības pārvaldības indikatori un indikatoru sistēmas.** Promocijas darbs. (Vad. Prof. R. Ernšteins) LU, Rīga, 2015. 189 lpp.
2. Bombiza-Garudiņa S. **Videi draudzīgas rīcības attīstība vietējās pašvaldībās: mājsaimniecību vides pārvaldība.** Promocijas darbs tapšanas procesā.
3. Lontone-Ieviņa A. **Vides pārvaldības attīstība Latvijas pašvaldībās.** Promocijas darbs tapšanas procesā.
4. Zvirbule L. **Sadarbības pārvaldības attīstība valsts, reģionālajā un vietējā vides pārvaldībā.** Promocijas darbs tapšanas procesā.
5. Lagzdiņa Ē. **Vides komunikācijas pārvaldība un pašvaldību attīstība.** Promocijas darbs tapšanas procesā.
6. Ķemere E. **Piekrastes pašvaldību ilgtspējīgas attīstības plānošana un pārvaldības komunikācija: sabiedrības līdzdalības indikatori.** Maģistra darbs tapšanas procesā.
7. Ošniece K. **Vides komunikācijas attīstība Engures novadā.** Maģistra darbs tapšanas procesā.
8. Zviedrāne I. **Vides pārvaldība piekrastes pašvaldībās: ūdenssaimniecības novērtējums.** Maģistra darbs tapšanas procesā.
9. Gusāre E. **Videi draudzīgas uzņēmējdarbības attīstība piekrastes pašvaldībās.** Maģistra darbs tapšanas procesā.

PUBLISKAS LEKCIJAS/DISKUSIJAS

1. Zaļā novada attīstības stratēģija Salacgrīvas pašvaldībā: Ilgtspējības un vides pārvaldības principi.
2. Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības plānošanas seminārs I - Ilgtspējīga municipālās vides pārvaldība
3. Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības plānošanas seminārs II - Labas pārvaldības nodrošināšana
4. Ilgtspējīga sabiedrības un teritorijas attīstība: pamatnostādnes Salacgrīvas IAS.
5. Salacgrīvas novada Ilgtspējīgas attīstības integrētā stratēģija: LU ĢZZF priekšlikumu pamatojums.
6. Ilgtspējīgas attīstības pārvaldība Latvijas pašvaldībās: IAS attīstība Salacgrīvas novadā.
7. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas uzraudzības novērtējuma diskusiju seminārs Saulkrastu pašvaldībā.
8. Salacgrīvas novada klimata pārmaiņu adaptācijas stratēģijas novērtējuma diskusiju seminārs pašvaldībā.
9. Attālinātais darbs kā lauku telpas ilgtspējīgas attīstības instruments. Naukšēni, Naukšēnu novads.
10. Attālinātais darbs kā lauku telpas ilgtspējīgas attīstības instruments. Dundaga, Dundagas novads (kopā ar PKC).